

λία ἐστὶν ὅτι ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ καρποφόρος ἀπέβη, ὡς ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐν Βυζαντίῳ, διότι πᾶς ὁ τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος ἐξετάζων πείθεται μετὰ τοῦ Εὐσεβίου² ὅτι «οὐρανίῳ δυνάμει καὶ συνεργίᾳ, ἀθρόως οἶά τις ἡλίου βολή, τὴν σύμπασαν οἰκουμένην ὁ σωτήριος κατηύγαξε λόγος. . . . Καὶ δῆτα ἀνά πάσας πόλεις τε καὶ κώμας πληθυσούσης. . . . μυριάνδρῳι καὶ παμπληθεῖς ἀθρόως ἐκκλησίαι συνεστήκεσαν». Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, ὡς ἡ παράδοσις ἢ περὶ τοῦ Πρωτοκλήτου μαρτυρεῖ, συνεστήθη καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Βυζαντίου, περὶ οὗ καὶ τῆς αὐτοῦ καταστάσεως ἡ παράδοσις αὐτὴ γίνεται χειραγωγὸς εἰς ἡμᾶς.

Τῶν ἀποστόλων ὁ Πρωτόκλητος Ἀνδρέας ἀναχωρήσας ἐξ Ἱεροσολύμων, μετὰ τὴν κάθοδον τοῦ παναγίου Πνεύματος, ἦλθεν εἰς Ἀμινσὸν, ἔπου συνέστησε κοινότητα χριστιανικὴν, συνεπομένους ἔχων τινὰς ἐκ τῶν ἐβδομήκοντα ἀποστόλων, κηρύξας ἐκεῖσε καὶ εἰς Τραπεζοῦντα καὶ τὰς μεταξὺ κώμας καὶ πόλεις τὸ κήρυγμα τῆς ἀπολυτρώσεως. Ἐπιστρέψας εἰς Ἱεροσόλυμα, κατὰ τὸ Ὑπόμνημα τῷ 34 ἀπὸ τῆς τοῦ Κυρίου γεννήσεως, ὅπως ἐορτάσῃ τὸ σωτήριον πάσχα μετὰ τῶν λοιπῶν μαθητῶν τοῦ Θεανθρώπου, ἀπέρχεται κατόπιν εἰς Ἔφεσον, ἵνα διὰ τῆς Μικρασίας εἰς Βιθυνίαν ἀπέλθῃ. Καταλαμβάνει δὲ τὴν Νίκαιαν «οὕτω τότε τειχῆρη καὶ ἀσφαλῆ οὖσαν: χρόνοι γὰρ ὕστερον παρὰ Τραϊανοῦ φασὶ Καίσαρος περιβάλοις αὐτὴν καὶ πύργοις ὀχυρωθῆναι»,³ καὶ, καταλύσας τὴν ψευδῆ θρησκείαν τῶν εἰδώλων καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῆς εἰς ναοὺς χριστιανικοὺς

2. Εὐσεβίου Παμφίλου Ἐκκλησ. Ἱστ. Β', 11.

3. Περὶ καταστάσεως τιαύτης τῆς Νικαίας οὐδὲν λέγουσιν οἱ τῶν «Βιθυνικῶν» ἐκδόται Μ. Κλεώνυμος καὶ Χ. Παπαδόπουλος οὔτε ἐν σελίδι 54, ἐν ᾗ περὶ τῆς πόλεως ταύτης γίνεται λόγος, οὔτε ἐν σελίδι 146.

